

2017-mut Aningaasanut Inatsissatut siunnersuut

(Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)
(Siullermeerineq)

Amingartooruteqanngitsoq

Uangut apeqqutaavugut, ullumikkut, inatsisiliortutut ataatsimiinnitsinni, qularnaassallugu 2017-mut Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuutip amingartooruteqarani inerneqaqqinnissaa. Sooq tamanna pingaaruteqarpa?

Amingartooruteqaraanni tunngaviusumik nuna akiitsortariaqarpoq, soorunami utertinneqartussanik, kinguaariit akileraartartut tullinnguuttut taamaasillutik uangut atuipilunnerput akilissavaat imaluunniit Namminersorlutik Oqartussat aningaasaataannik mianersuaatsumik atuinerput.

Qaqugumulluunniit aningaasanut Inatsimmut tunngavigisinnaangilarput ukiumi ataatsimi immikkut annertuumik isertitaqarnissaq, assersuutigalugu soorlu aalisarnermi. Taamaattoqassappat aningaasat illuartittariaqarpagut aningaasaliissutigalugillu aningaasaliissutitut isertitaqaataasussatut, akiitsunut naafferaatitut imaluunniit suliniutinut ingerlatsinermut annertusaataanngitsunut. Tamanna silassorissuliornerusussaavoq. Paatsoornermik tunngaveqarpoq isumaqarut maannakkut ingerlalluaratta eqqasuuteqartariaqanngitsugut. Sungiuttariaqarparput ukiorpaaluit siumut isigaluta eqqarsartarnissarput, nunamilu aqutsisutut pilersittariaqarpagut inuiaqatigiit atugarissaartut aamma piffissaqartut akissaqarlutillu tungiuinermut kinguaariit tullii pilerpata imaluunniit ukiut qulit qaangiuppata.

Aamma tamatuma nassataanik partiitut isumaqatigiinniarnitsinni akisussaassuseqartariaqarpugut immikkoortoq sunaluunniit amerlanerusunik aningaasalerusukkaluarutsigu imaluunniit suliniuteqaqqusigutta aningaasartuutitalinnik.

Demokraatini neriuutigaarput isumaqatigiinniarnerni tulliuuttuni amerlanerussuteqarluartut isumaqatigiissuteqarumaartut aamma partiit arlaat - pissutissaqarpiaratik - aningaasanut inatsimmut tamatta isumaqatigiissutigisinnaasatsinnut illersuinertik tunuartissanngikkaat, tikkuartuiniaannarlutik, akisussaassutsimik takutitsinatik.

Iluarsartuussinerit aamma suliniutit

Isertussanngilarput Demokraatini kissaatigigatsigu ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaasa appartinnissaat kiisalu sulinermut ilanngaammik eqqusserusukkatta. Sooq?

Aningaasaqarnermut politikki aningaasaliissuteqarnissamut killiliisoq - tassa politikki innuttaasut ikinnerusut pisortanik pilersorneqalernissaannik tunngaveqartoq aamma akitsuutinik eqquassinisaaq - anguniarlugu pisiat tunisallu oqimaaqatigiinneranni kusanarnerusumik sinneqartooruteqarnisaaq aamma inuiaqatigiinni akinik patajaannerulersitsinisaq - kisimiitinneqarsinnaanngillat, aamma ineriartortitsisariaqaratatta isertitallu amerlisarlugit, aningaasarsiornermut politikki atasinnaasoq anguniarlugu.

Taamaattumik aningaasaqarnermut politikki aningaasaliissuteqarnissamut killiliisoq aningaasaqarnermut politikkimik annertusaasumik ingiaqateqartittariaqarparput.

Aningaasaqarnermut politikki annertusaasoq tassaavoq akileraarutinik akitsuutinillu annikillisaaneq, atuineq uummarissarniarlugu imaluunniit aningaasaliinisaq piffisaaq qaninnerusooq isigalugu Landkarsimut isertitsissutaalersusaaq.

Aningaasanut Inatsit sunaluunniit immikkut misikkarissisarpoq piffisaaq qanoriligaluaangalluunniit partiit immikkoortut immikkuullarissut salliutinnialeraangatigit qinersisitit pissutigalugit.

Kisianni Inatsisartuni ilaasortatut aamma immikkut inuiaqatigiit akisussaassusilimmik ingerlanissaannut akisussaaffeqarnerput pissutigalugu - aamma ukiut qulit qaangiuppata - allatut ajornartumik tusarnaartariaqarparput nunatsinni suut ajornartorsiutaanersut.

Aamma unneqqarittariaqarpugut; maannakkutut ingerlassalluta akissaaqanngilagut aamma immikkoortut ilaat tunulliuuttariaqarpagut allat aningaasaliiffigisinnaajumallugit imaluunniit nukinnik amerlanerusunik tuniniarlugit. Aamma allatut ajornartumik suliniutit pingaarnersiortariaqarpagut taamatullu angusassamik toraagaqarluta ineriartorneq uummarissartariaqarparput, ikiuisariaqarpugut imminut ikiulernisaaq pillugu aamma suliniutigut pingaarutilinnut eqikkattariaqarpagut taamatullu nukigut pilersikkumallugit inuiaqatigiit inatsisitigit isumannaatsut naapertuilluartaunermillu tunaartallit, avissaartuunneq pinnagu, suliniut ataqqinaatissat pinnagit aamma najukkamik ingasaallugu illersuineq pinnagu.

Innuttaasut, peqatigiiffiit, inuutissarsiorutullu oqaloqatigilluarnersigut kiisalu eqqaamallugit Akileraartarnermut tunguinerumullu isumalioqatigiisitap innersuussutigisimasai avaqqutassaannngitsunik kissaateqarpoq uangut politikkerit malittariaqakkatsinnik.

Meeqqat atuarfiat, inunnik isumagininneq, ilinniartissuup pitsanngorsarnissaa, aallarnisaasartut atugaasa pitsanngorsarnissaat, nunanik allanik niueqarteqarnermi aporfiit, aalisarnermi atukkat, inuusuttut atugaat siunissartik qularnaarumallugu aamma allarpasuit nunami maani ullutsinni sunniutilerujussuupput.

Iluarsartuussinerit pisariaqarput, tamanna assortugassaagunangilaq aamma Demokraatit isumaat naapertorlugu ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat appartariaqarpoq siunertaralugu suliffinnik amerlanerusunik pilersitsisinnaanngornisaaq.

Sullivimmik aallartitsinissaq. sulineq sulliviillu pilerinarsarusuppagut, sualummik qeqertami ungaseqisumi najugaqarallartilluta - taamaattumik inuppaalunnik atorfinitsitsinissaq akissarsiaqartitsinissarlu akissaqartittariaqarparput, inuutissarsiutini alliartortussani, soorlu; takornariaqarnerup iluani, kulturimik avammut niueruteqarnermi, nilaat imerlu kalaallit nunaanneersut, nioqqutissanik kusanartunik tunisassiornerup iluani aamma ingerlatani minnerni tamarmik arlaatigut nunani allaniik aningaasanik isaatitsilersussani.

Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannik appaaneq aamma ingerlatseqatigiiffinnut nunatsinni akileraarutit qaffasippallaarnerat pissutigalugu ingerlatamik ilaannik nunani allaniititaqartut ajornartorsiutaannut oqilisaasinnaavoq.

Aningaasarsiorneq ilorraap tungaanut saatinneqarsinnaavoq ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannik appaaneq suliniutinik allanik ilasuungutsigu; sullivinnik aallartitsineq pisariittoq pisalersillugu, akileraariaaseq pisariunngitsoq ingerlatiinnarutsigu, minnerunngitsumik kommunini sullissineq sukkanerulersikkutsigu pitsaanerulersillugulu aamma allaffissornikillisaagutta sulliviutillit ikiorniarlugit apeqqutaatinnagu aalisartitseqatigiiffissuaq pineqarnersoq imaluunniit kusanartunik atisaarniarfinnguaq.

Aamma piginnaanngorsaanerit iluaqutissarsiviginiartariaqarpagut, pikkorissarnerit sivikitsut atorlugit suliffissaaleqisut ilinniartittarlugit sullivinni minnerni sulisinnaanngorlugit aamma takornariartitsinerup iluani, takornariat amerlisarniarlugit suliniutitsinnut atatillugu assersuutigalugu Island suleqatigalugu.

Iluarsartuussinerit uangutsinnut isumaqartut ilaat tassaavoq sulinermut ilanngaammik eqqussineq.

Manna periarfissaq iluatsillugu oqaatigissavarput aamma kissaatigigatsigu inuiaqatigiinni akileraarutit pingaanginnerusut misissornissaat takuniarlugu sulinerunissamut akorngutaanersut, qanngiuttoornermut imaluunniit immikkut sammisaqartitsiniarnermut akorngutaanersut anguniarlugu sulinermi akissarsiarissaarnerulernissamut aporfiit piiarnissaat pisortanit pilersorneqarneq millisarniarlugu.

Akiitsut ineriartornerat

Demokraatini isumaqarpugut mianersuutigisariaqaripput nutaanik akiitsunik pilersitsinnginnissarput, imatut paasillugu ukiuni qulikkaani siuliini akiitsungaatsiarnikuuvugut ulloq manna tikillugu suli ilungersuutigisatsinnik. Immikkut qinnutigissuarput nuna akiitsortissannginnatsigu isertitaqarnerulersitsinngitsunik.

Timmisartunut suluussalinnut mittarfiit, takornariat imaatigullu angallanneq oqallisigingaaqatsigu eqqarsaatigilluaqqissaartariaqarparput inuiaqatigiit sukku qanorlu iluaquserneqarsinnaanersut piviusumik atasinnaasutsimut uuttuinnermut naleqqiullugu. Allatut oqaatigalugu pilersitsissanngilagut attaveqaatinik innuttaasut aningaasarsiornerannut

artukkiisumik - soorlu mittarfinnut akitsuutinik toqqaannartumik annertuserujussuartsinikkut - imaluunniit toqqaannanngikkaluamik akileraarutit akitsuutillu qaffannerisigut.

Taamaattumik nuannaarutigilluinnarparput Kalaallit Airport A/S pilersinneqarmat aamma kaammattuutigissuarput suliat eqqarsaatigalugit paasiuminartuunissaat - aamma innuttaasunik paasissutissanik avitseqatigiittarnissaq eqqarsaatigalugu, sukkasuumik imminut akilersinnaassuseq, akulikissutsit, akitsuinerit akikilliliinerillu paasipallattarniassammatigit aamma takornariat amerlisarnissaanut piumasaqaatit mittarfiit imminut akilersinnaanissaat pillugu. Oqaatsit tamatta paasisinnaasagut atorlugit aamma ersarissunik innersuussinertalerlugit naatsorsueriaatsinut aamma paasissutissanik pissarsiffinnut. Paasiuminartumik pinissaq tamatumunnga atatilulgu pingaaruteqarluinnarpoq.

Eqqartortariaqarparput aningaasaqarnermut politikkikkitsinnut tunngatillugu atasinnaassutsimut tikkuuteqartariaqaratta, piviusumik tunngaveqarluni naatsorsukkamik.

Atasinnaassutsimut tikkuutip takutittassavaa BNP-p inenera piviussoq, uangutsinnut tunngatillugu BNP-mut assersuunneqarsinnaasooq kisitsit - tassa suut tamaasa naatsorsuutigalugit nunap pilersitai - pigineqartussaq pilersinniarlugu aningaasarsiornerup attatiinnarnissaa.

Kisitsisip tamatuma takutissavaa sutigit aningaasarsiornikkut atasinnaanngitsoqarnerseq.

Kisitsimmi eqqarsaatigineqartariaqassaaq namminersorlutik oqartussat pigisaat sulliviit kiisalu ilaannakoortumik pigisaasa sulliviit akiitsui kiisalu kommunit Namminersorlutillu Oqartussat tamakkiisumik akiitsui. Tassa imaappoq allatut ajornartumik aamma ilaatigut ineqarnermi kinguaattoorutit annertoorsuit ilannguttariaqassavagut kisiannili aamma inunnik isumaginninnerup iluani.

Piffissaq ungasinnerusoq isigalugu aaqqiissutissat uninngatiinnaraanni qanoq akeqassava?

Allatut ajornartumik massakkorpiaq iluareqqusaarluni neriorsuisarnerit qimattariaqarpagut qularnaarlugulu atasinnaasumik pitsaasumillu inunnik isumaginninnermi politikkissaq kommunit suleqatigalugit aamma kinguaariit tulliit arlallit eqqarsaatigisariaqarpagut.

Qanoq iliorluta nunami maani attaveqaatit, umiarsualiviit, inissiat, atuarfiit kollegiallu eqqarsaatigalugit iluarsaassinerni kinguaattoorutigit ajornartorsiuterujussuit iliuuseqarfigissavagut aammali peqataanik inunnik isumaginninnerup iluani eqqarsaatigalugit siunissami sulinermi iluanaarutissatigit annaasassat, inuttut atukkatigit kingornuttakkat ingerlaqqittartut aamma pinerluttarnerit kiisalu naapertuilluartumik misiginninneq inuiaqatigiinni?

Suut annaasarpagut inuusuttumik imminut toquttoqarneri tamaasa? Aningaasatigit aammali inuttut annaasat eqqarsaatigalugit?

Suut annaasarpagut meeqqanik inuusuttunillu kinguaassitigit atornerlunneqarsimaneri tamaasa?

Aningaasarpassuit milliuunilikkaat sulinermi iluanaarutissaraluit annaasarpagut, napparsimanersiutit paasinartut, inissiinernut katsorsaanernullu aningaasartuuterpassuit amerliartortut - maannakkut siunissamilu.

Kisianni inuiaqatigiinnut qanoq akeqarpa ullutsinni inuit taama amerlatigisut naalliunnerat, kanngutsaattuliorfigineqarsimanerat allaat kinguneqarsimalluni اساسمىنىك inooqateqarsinnaanerat, sulisinnaanerat, ilaquuttaminnik inooqateqarsinnaanerat ataqqatalersimalluni imaluunniit atasinnaajunnaarsimalluni? Inuttut anniaat taama annertutigisoq qanoq ililluta uuttorsinnaavarput? Inooqataaffigisinnaavarput meerartatta inuusuttattalu angerlarsimaffimminni persuttarneqartartut, erngunnermik, ikiaroomartumik atonerluinermi, kinguaassiutitigut atonerlunneqartarnermi kaanermillu misigitinneqartartut ikiorsinnaannginneri - ullutsinni? Aamma suli kinguaariinnik nammineersinnaanngitsunik amerlanernik pilersitsiortuassaagut, pisortat piffissaagallartillugu ikiuisinnaasimannginnerat pissutigalug? Aamma qanoq iliorluta qularnaassavarput ullumikkut ikiorsernissaat? Kalaallit Nunaanni qanoruna pisoqartoq? Qanoq iliorluta immitsinnut ikiorsinnaavugut aamma innuttaasut, inooriaaserput inuiaqatigiinni iluaqutaalersillugu, naalliunneq millisillugu, ulorianartorsiortut pitsaanerumik aaqqiivisiginnaanngorlugit, eqqartuussiviit, politiit,naalliuttortagut?

Soqutiginnilara maani akerartuunnissarput. Piffissanngorporli aningaasanut inatsisissap isumaqatigiinniutiginerani inuppalaarnerup - aamma misigissutsit ilaatinneqartalernissaat. Akissaqartinnngilarput innuttaasut taamatut naalliuttuarnerat. Naamerluinnaq.

Atasinnaassutsimut tikkuutit, aningaasarsiornermut politikki aamma inuit aningaasatigut atugaat eqqarsaatigalugit Demokraatini isumaqarpugut nassaarissallugit pingaarutilerujussuusut, ukiumiit ukiumut, taamaattumik paasissutissanik peqarluarluta oqallisigisariaqarpagut taamaattumik matumuuna kaammattuut Naalakkersuisoqarfinnut minnerunngitsumillu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmut ingerlateqqissavara.

Aamma aningaasaliisartunut takutissagatsigu Kalaallit Nunaat nunatut aningaasaliiffigissallugu ernumananngitsoq,piffissaq ungasinnerusoq isigalugu, apeqqutaatilluguli politikki qanoq ittoq ingerlanneqarnerusoq aammali qularnaarumallugu politikikkut partiit suut mianerissariaqarneraat isumaqatigiinniarnerni.

Meeqqat atuarfiat aamma ilinniartitaaneq

Politikkikkut Aningaasarsiornikkullu Nalunaarummi samminqeartut iluarsartuussinermit aqqutissat sisamaasut ilaat ataaseq tassaavoq ilinniartitaaneq.

Meeqqat atuarfiat ilungersunartorsiorfiuvoq. Ima ilungersunartorsiorfiutigaluni meeqqat atuarfiini atuartut affaat atuarfik qimattarlugu allamik ilinniagaqarsinnaanatik taamaallaat meeqqat atuarfiani atuarsimanerminnik.

Sooq ajornartorsiutaava? Ajornartorsiutaavoq pissutigalugu tagginneqarnikummat 2030-mi 7.500-nik soraarnernik nuna manna inoqalerumaartoq. Peqataanik sulisinnaasunik taggiineq

naapertorlugu 2030-mi sulisinnaasut 37.000-t (18-niik 64-nut ukiullit) 2030-mi ikileriarsimasussaapput 35.000-t missaannut. Kisitsisini taakkunani ilaatinneqanngillat ullumikkut nunatsinnut nuussimasut qimagussimasullu assigiinngissutaat aamma ilaatinneqanngilaq sulisinnaasut akornanni inuit qasserpiaat suliffeqarnersut. Tassa imaappoq kisitsit isumalluarnartut kisimik pineqarput.

Aningaasarsiorneq eqqartortillugu pitsaasumik inerneqartitsisoqarsinnaanngilaq, innuttaasut peqqissusaat ilaatinngikkaanni, innuttaasut imminnut peqqinnartumik inuutissinnaanerat ilaatinngikkaanni aamma qitornaasa aamma inuunermut tassunga ilaammat: meeqqat ilinniartitaanissaat.

Ilinniartitsinngikkutta nunami maani atukkat pitsanngortinneqarsinnaanngillat tamatumalu kingunerissavaa soraarnerit, meeqqat inuusuttullu ajornartorsiutillit napparsimasut sanngiitsullu atungarliornerulernissaat, siunissami tungiuineq akissaqartinneqanngimmat.

Taamaattumik pingaartorujussuuvoq piaartumik meeqqat atuarfiani pitsaatsutsimik annertusaanissarput ajornanngippat sukkanerpaamik aamma nassuerutigalugu meeqqat atuarfiata pisariaqartikkaa sukkasuumik paasiniaasoqarnissaa kiisalu ukiualunnguit ingerlanerini suliniutinik sukkasuumik eqqussinissaq qularnaarlugu meeqqat pitsaasumik tunngaviusumik kalaallisut, danskisut, tuluttut, matematikkimi atuartitaasalernissaat aamma fagini tunngaviusuni ima qaffasissuseqalersillugit allaat ilinniagassatut pissanganartitaminnik tulluarisaminnillu periarfissaat ingerlaannaq piviusunngorsinnaanngorlugit. Siunissami kinguaariit sakkunik taamaattunik peqalersimasariaqarput.

Iluqaataanngilaq uangut politikerit immikkoortumi immikkut ilisimasalittut inissinnissarput. Demokraatini kissaatigaarput immikkut ilisimasalinnik ilinniarluarsimasunik inuttalimmik suligasuartussamik suleqatigiisitaliornissaq meeqqat atuarfiisa ilaannut pulaartussanik, atuartitsinermik nalilersuisussamik, inunnik isumaginninnermi ajornartorsiutinik nalilersuisussamik, pissusissanik malinninniarnermi ajornartorsiutinik nalilersuisussamik, unamminartunut sinaakutissat aamma tamakku aallaavigalugit piffissaq qaninnerusooq ungasinnerusorlu isigalugit aaqqiissutissanik innersuussuteqartussamik. Meeqqat atuarfiat immikkoortuuvoq sapangitassarinngisarput. Ilinniartitaaneq inuit inuttut aningaasarsiornikkullu atugaasa qularnaarnissaannut sakkuni sivikinneraavoq atorsinnaasarput, qularnaarniarlugu ikiuineq imminut ikiulernissaq pillugu, kinguaariinnik atugarissaarnerulersitsinissaq aamma ilinniarnernup nammineq inuit inuttut akissarsiatigullu kingornuteqattaartagaannit aninguinissaannut ikiortarpai.

Ullumikkut suliassaraarput qularnaassallugu nunami maani innuttaasuni kinguaariit tulliisa ineriartornermut isiginnaartuuinnannginnissaat atorfinni ajornikuni atorfeqarlutik aamma ilinniartitaanerup qasukkarneqarnera pissutaalluni allamiunik nunarsuup sinnerani

unammilleqataasinnaannginneq piginnaasat, ullut napparsimasarnerit, nuannaaneq, ilaqtariittut inuuneq aamma tarnikkut peqqissuseq eqqarsaatigalugit.

Demokraatini kissaatigaarput piffissaq sivikinnerusoq isigalugu ilinniartitaanermut ilanngullugu piginnaasaviit annerusumik paasinarneqartalissasut aamma anguniassagipput ilinniartitaanerni tamani pitsaassutsip qaffasinnerulernissaa - apeqqutaalluni meeqqat atuarfiat pitsaanerusoq pilersinneqassanersoq.

Qilanaaraarput Aningaasanut Inatsisissamut siunnersuutip kusanartumik oqallisiginissaanut aamma partiit tamaasa kissaappagut isumaqatigiinniarluarnissaannik.

Taamatut oqaaseqarluta Aningaasanut Inatsisissamut siunnersuut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamut innersuupparparput.